

บทที่ 4

บริบทชุมชน

โครงการวิจัย วิเคราะห์การออกแบบผลิตภัณฑ์และศักยภาพของธุรกิจชุมชนผลิตภัณฑ์เดินเส้นลวดสายตามโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ในบทของบริบทชุมชนมีวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทชุมชนเรื่องประวัติความเป็นมา ความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคม โทรคมนาคม การศึกษา ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม การประกอบอาชีพ การพัฒนาส่งเสริมอาชีพ สภาพเศรษฐกิจ และศักยภาพด้านต่างๆ ของชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลที่จะทำการศึกษาเจาะลึกไปถึงอาชีพด้านงานหัตถกรรมชุมชนที่กำลังทำการศึกษา และเพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิจัยข้อมูลต่างๆ เพื่อให้สามารถศึกษาต่อไป ซึ่งบริบทชุมชน ภูมิศึกษา หมู่ 5 ตำบลบ้านแหวน หมู่ที่ 11 ตำบลแหวน หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านแหวน หมู่ที่ 2 ตำบลหนอง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียดดังนี้

ประวัติความเป็นมาของอำเภอดง

อำเภอดง แต่เดิมมีนามเรียกว่า “แขวงแม่ท่าช้าง” ขึ้นตรงต่อเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ สภาพท้องที่เป็นป่ากร้าง ผู้คนปลูกบ้านเรือนอาศัยอยู่เพียงเล็กน้อย มีลำน้ำแม่น้ำท่าช้างไหลผ่าน ปี พ.ศ. 2444 ทางราชการได้จัดเป็นแขวงเรียกว่า แขวงท่าช้าง ที่ทำการแขวงตั้งอยู่ที่บ้านกำแพงงาม คือ บริเวณที่ตั้งที่ว่าการอำเภอดงปัจจุบัน ต่อมาปี พ.ศ. 2481 ถูกยุบเป็นกิ่งอำเภอดง ขึ้นตรงกับอำเภอเมืองเชียงใหม่ ต่อมา พ.ศ. 2490 ทางราชการได้ยกฐานะเป็นอำเภอดงจนถึงปัจจุบันโดยมีคำขวัญอำเภอว่า เศรษฐกิจดี สตรีแสนสวย ร่ำรวยหัตถกรรม วัฒนธรรมมั่นคง หางดงมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น รวม 72,710 คน จำนวนประชากรชายรวม 35,137 คน จำนวนประชากรหญิง รวม 37,573 คน ปัจจุบัน มี 11 ตำบล

ประวัติตำบลในอำเภอหางดง

ในส่วนของบริษัทนี้มีตำบลที่เกี่ยวข้อง 2 ตำบล ในโครงการวิจัย วิเคราะห์การออกแบบผลิตภัณฑ์และศักยภาพของธุรกิจชุมชนชนผลิตภัณฑ์กรอบรูปไม้ตามโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ตำบลขุนคอง เป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอหางดง มีหมู่บ้านทั้งหมดจำนวน 8 หมู่บ้าน คือ บ้านต้นแก้ว บ้านถวาย บ้านหนองไขว่ บ้านสารภี บ้านขุนคองหลวง บ้านกาด บ้านท่าขุนคอง บ้านท่ามะโก๋ สภาพทั่วไปของ เป็นตำบลที่มีการคมนาคมสะดวก และมีหมู่บ้านที่มีอาชีพในการทำหัตถกรรม ไม้แกะสลัก เฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ เครื่องตกแต่งต่างๆ จำนวนประชากรในเขต อบต. 4,782 คน และจำนวนหลังคาเรือน 1,292 หลังคาเรือน อาชีพหลักคือการทำ การเพาะปลูกทำหัตถกรรม และศิลปกรรม

ภาพที่ 4.1 องค์การบริหารส่วนตำบลขุนคอง

ภาพที่ 4.2 องค์การบริหารส่วนตำบลขุนคอง

ภาพที่ 4.3 องค์การบริหารส่วนตำบลขุนคอง

ตำบลบ้านแหวน อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอหางดง มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 11 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่1 บ้านไร่ หมู่2 บ้านโงงขาว หมู่3 บ้านท้าวบุญเรือง หมู่4 บ้านช่างคำน้อย หมู่ที่ 5 บ้านช่างคำหลวง หมู่6 บ้านดู่ หมู่7 บ้านป่าหมาก หมู่8 บ้านดั้นเอียด หมู่9 บ้านเดื่อ หมู่10 บ้านจอมทอง หมู่11 บ้านดู่ สภาพทั่วไปของตำบลบ้านแหวน อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอหางดง ประมาณ 3 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนมากเป็นที่ราบ อยู่ในเขตรบบชลประทาน ราษฎรมีอาชีพ เกษตรกรรมเป็นส่วนมาก มีพื้นที่ประมาณ 11.72 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,320 ไร่ มีประชากรอยู่หนาแน่นปานกลาง พื้นที่บางส่วนเป็นหมู่บ้านจัดสรร จำนวนประชากรในเขต อบต. 9,089 คน และจำนวนหลังคาเรือน 3,835 หลังคาเรือน อาชีพหลักคือการ รับจ้าง และค้าขายอาชีพ เสริม ทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน และแปรรูปผลผลิตการเกษตร

ภาพที่ 4.4 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน

สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม

บริบทของสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของอำเภอหาง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย ที่ตั้งและอาณาเขต ลักษณะภูมิประเทศ ประชากรและการปกครอง การเมือง โครงสร้างพื้นฐาน สภาพทางการศึกษา ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม รวมถึงการพัฒนา ทางสังคม และวัฒนธรรมของอำเภอหางดัง มีรายละเอียดดังนี้

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอหางตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดเชียงใหม่ 15 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนมากเป็นที่ราบ มีระบบชลประทาน จึงมีการทำการเกษตรอยู่ มีพื้นที่ประมาณ 2.63 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,643.75 ไร่

ทิศเหนือ	ติดกับ ต.บ้านแหวน และ ต.น้ำแพร่
ทิศใต้	ติดกับ ต.หารแก้ว
ทิศตะวันออก	ติดกับ เทศบาล ต.หางดง และ ต.หนองแก้ว
ทิศตะวันตก	ติดกับ ต.น้ำแพร่

ภาพที่ 4.5 ลักษณะทางภูมิประเทศ

2. ลักษณะทางภูมิประเทศ

อำเภอหางดงแต่เดิมเรียกว่า แหวงแม่ท่าช้าง ซึ่งขึ้นตรงต่อเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่สภาพพื้นที่เป็นป่ากร้าง มีผู้คนปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่เบาบาง ต่อมา พ.ศ. 2475 ทางราชการได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอหางดง พ.ศ.2481 ยุบเป็นกิ่งอำเภอ และพ.ศ.2490 ยกเป็นอำเภอหางดง อำเภอหางดงอยู่ห่างจากจังหวัดเชียงใหม่ 15 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนมากเป็นที่ราบ มีระบบชลประทาน จึงมีการทำการเกษตรอยู่ มีพื้นที่ประมาณ 2.63 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,643.75 ไร่ ทิศเหนือ ติดกับ ต.บ้านแหวน และ ต.น้ำแพร่ อ.หางดง จ.เชียงใหม่ทิศใต้ ติดกับ ต.หารแก้ว อ.หางดง จ.เชียงใหม่ทิศตะวันออก ติดกับ เทศบาล ต.หางดง และ ต.หนองแก้ว อ.หางดง จ.เชียงใหม่ ทิศตะวันตก ติดกับ ต.น้ำแพร่ อ.หางดง จ.เชียงใหม่

3. ประชากรและการปกครอง

ประชากรและการปกครองของ อำเภอหางดงแสดงได้ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ประชากรของแต่ละตำบลใน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2548

ตำบลที่	ชื่อตำบล	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน
1.	บ้านไร่	390	369	759	253
2.	บ้านโขง และ ยาว	356	377	733	254
3.	บ้านท่าบุญเรือง	659	718	1,377	598
4.	บ้านท่าค่าน้อย	381	403	784	331
5.	บ้านช่างคำหลวง	496	549	1,045	398
6.	บ้านปากกอก	243	251	494	217
7.	บ้านป่าหมาก	253	246	499	308
8.	บ้านต้นเหือด	423	521	944	419
9.	บ้านเตื่อ	271	320	591	186
10.	บ้านจอมทอง	372	341	713	218
11.	บ้านคู	315	358	673	310
12.	บ้านดอนไฟ	160	161	321	101
13.	บ้านศรีสรร	300	324	624	242
รวม.	-	4,619	4,938	9,557	3,835

ที่มา (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน , 2549)

4. การเมืองและการบริหาร

4.1 การเมือง

ประชากรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอหางดง ปัจจุบันให้ความสนใจในด้านการเมืองการปกครองเพิ่มมากขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก เป็นผู้ที่ให้ความสนใจกระตือรือร้นที่จะใช้สิทธิและหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะมีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับต่างๆ แต่ละครั้งไม่น้อยกว่า 79.75 เปอร์เซ็นต์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และยังให้ความสนใจในด้านการเมืองการบริหารงานของคณะผู้บริหารท้องถิ่นมากกว่าในอดีต ซึ่งเท่ากับการตรวจสอบการทำงานการบริหารงานของผู้บริหาร ที่มาจากการเลือกตั้งและข้าราชการส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการตรวจสอบการทำงาน

4.2 การบริหาร

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวนชุดปัจจุบัน ได้รับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548 จำนวน 26 คน ฝ่ายบริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน 2 คน เลขานุการองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ทางฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภา 1 คน รองประธานสภา 1 คน และเลขานุการสภา 1 คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่า 75 เปอร์เซ็นต์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอัตราค่าจ้างพนักงานและลูกจ้างดังนี้

พนักงานส่วนตำบล (ข้าราชการ)	12 คน
ลูกจ้างประจำ	2 คน
พนักงานจ้างทั่วไป	4 คน
พนักงานจ้างตามภารกิจ	19 คน

ตารางที่ 4.2 รายชื่อคณะกรรมการบริหารองค์การปกครอง อ.หางดง จ.เชียงใหม่ ปีพ.ศ.

2551

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นายประเสริฐ โอสถาปนันธ์	นายอำเภอ
2.	นายวรวิทย์ ชัยสวัสดิ์	ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง
3.	นายธีระศักดิ์ คงศิริ	ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคง
4.	นายวรวิทย์ ชัยสวัสดิ์	ปลัดอำเภอฝ่ายอำนวยการ
5.	นายสงค์ บุณณภัทรโชติ	ปลัดอำเภอฝ่ายทะเบียนและบัตร
6.	นายอุกฤษณ์ ประสพโชคชัย	ปลัดอำเภอสำนักงานอำเภอ

ที่มา : ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย

5. โครงสร้างพื้นฐาน

5.1 การคมนาคม

การคมนาคมมีถนนที่สำคัญผ่านอำเภอ คือ ถนนเชียงใหม่-ฮอด (ทางหลวงหมายเลข 108) ถนนคลองชลประทาน ส่วนถนนติดต่อภายในตำบลจะมีทั้งถนนคอนกรีตเสริมไม้ไผ่ และถนนลาดยางเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน ทำให้การคมนาคมภายในตำบลสะดวก ยานพาหนะที่ใช้มากที่สุด คือรถจักรยานยนต์ และรถยนต์ตามลำดับ การคมนาคมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลต่างทั้ง 11 ตำบลค่อนข้างสะดวก เนื่องจากมีเส้นทางหลักที่แยกออกจากทางหลวงเชียงใหม่-ฮอดอยู่หลายสาย ส่วนที่ชุมชนทุกตำบล หมู่บ้านซึ่งมียานพาหนะใช้สัญจรไปมาแต่ละวันเป็นจำนวนมากกรมทางหลวงได้ปรับปรุงขยายถนนให้กว้างและดีขึ้นกว่าเดิม ทำให้การสัญจรไปมาสะดวกขึ้น แต่มีจุดที่ต้องดำเนินการเพิ่มเติม เช่น ติดตั้งสัญญาณไฟจราจร (ไฟเขียวไฟแดง) และทางม้าลายตามเขตชุมชนหนาแน่น หรือที่ที่มีการสัญจรพลุกพล่าน และบริเวณหน้าสถานศึกษาเป็นต้น

5.2 ไฟฟ้าและโทรคมนาคม

ระบบการโทรคมนาคม ผู้อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน และสถานที่อื่นๆ ที่สำคัญที่ให้ความสะดวกรวดเร็วในเวลานี้ ได้แก่ ระบบโทรศัพท์ของ บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) แต่ผู้โทรศัพท์สาธารณะที่ให้บริการอยู่ในขณะนี้ยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้บริโภค

จำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้	จำนวน 13 หมู่บ้าน
จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้	ครบทุกครัวเรือน
คู่มือโทรศัพท์สาธารณะ	จำนวน 5 แห่ง

5.3 การใช้ที่ดิน

อำเภอหางดงมีพื้นที่ทั้งหมด 302 ตารางกิโลเมตร ซึ่งอาจแบ่งการใช้ที่ดินออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

- 5.3.1 พื้นที่ถือครองเพื่อการศึกษา
- 5.3.2 พื้นที่ถือครองเพื่อดำเนินกิจการค้าขายและธุรกิจขนาดย่อม
- 5.3.3 พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา การทำสวนทำไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ลักษณะนี้มากที่สุด ประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์

5.4 การประปา

การประปาให้บริการราษฎรในเขตอำเภอหางดงอย่างทั่วถึงแต่นอกจากนั้นยังมีราษฎรที่ใช้น้ำประปาบาดาลอยู่มาก เนื่องจากน้ำยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนซึ่งในพื้นที่ทำการเกษตรกรรม มีความต้องการน้ำใช้ในการเกษตรสูงในหน้าร้อนน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการประชาชนในเขตอำเภอหางดง

6. การศึกษา ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม การศึกษา

6.1 การศึกษา

ตำบลบ้านแหวน เป็นตำบลปลอดผู้ไม่รู้หนังสือ เด็กในวัยเรียน ได้รับการศึกษาภาคบังคับ จำนวนร้อยละ 100 การส่งเสริมด้านการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนให้การสนับสนุนและส่งเสริมคนทุกเพศทุกวัย ให้ได้รับการศึกษา มีแหล่งให้ความรู้แก่ชุมชน ดังนี้

โรงเรียนระดับประถมศึกษา	จำนวน 4 แห่ง
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน 1 แห่ง
ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	จำนวน 11 แห่ง
ศูนย์การศึกษาชุมชน	จำนวน 1 แห่ง

6.2 ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

ประชาชนในเขตอำเภอหางดง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ ศาสนาคริสต์ ประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของล้านนาไทย ที่ปฏิบัติสืบทอด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่

6.2.1 ประเพณีปีใหม่เมือง รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ แห่ไม้ค้ำโพธิ์ (วันสงกรานต์)

6.2.2 ประเพณีทำบุญตักบาตร เทศกาลวิสาขบูชา

6.2.3 ประเพณีทำบุญสลากภัต

6.2.4 ประเพณีวันขึ้นปีใหม่ (วันลอยกระทง)

6.2.5 ประเพณีปอยหลวง

6.2.6 ประเพณีदानข้าวใหม่ วันเพ็ญเดือน 4 เหนือ

6.2.7 การสืบสานการตีกลองหลวง กลองสะบัดชัย กลองมอญเซิง

6.2.8 การสืบสานการฟ้อนเล็บ ฟ้อนก้ายลาย

6.2.9 การทำบุญตักบาตรในวันพระ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และวันสำคัญอื่นๆ เช่น วันพ่อ 5 ธันวาคม วันแม่ 12 สิงหาคม

ลักษณะของชุมชนในเขตอำเภอหางดง เป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท หรือชุมชนเปิด แต่การดำรงชีวิตประจำวันประชากรส่วนใหญ่ยังคงความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ให้ความสำคัญและนับถือผู้อาวุโส วิถีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทำให้ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมส่วนใหญ่ยังคงรักษาสืบทอดจนถึงปัจจุบัน

7. การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมของอำเภอหางดง

ผลจากการพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม สร้างความก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้สังคมไทยตกอยู่ในกระแสวัตถุนิยมยอมรับค่านิยมของต่างประเทศมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาด้านศิลปวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปจากวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมเรียบง่าย ยึดติดกับอำนาจความร่ำรวย กลายเป็นสังคมบริโภคนิยมนึกถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม เป็นเหตุให้เกิดปัญหาสังคมมากมายในปัจจุบัน

อำเภอหางดงได้ตระหนักถึงสถานการณ์และปัญหาที่ตามมา สิ่งที่จะสามารถป้องกันการเกิดปัญหาต่างๆ ในอำเภอ ได้เป็นอย่างดี คือ การแก้ไขปัญหาคาความยากจน งานพัฒนาสตรี การจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

และการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ได้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุน จึงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม มีรายละเอียดดังนี้

7.1 โครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน

รัฐบาลได้กำหนดนโยบาย การแก้ไขปัญหาคความยากจนเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขให้ความยากจนหมดสิ้นไปภายในปี 2551 และได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบการจดทะเบียนปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ รวม 7 เรื่อง ซึ่งได้ทำการจดทะเบียนเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ (ศตจ.) กระทรวงมหาดไทย เพื่อเป็นองค์กรหลักรับผิดชอบแก้ไขปัญหาคความยากจน และได้มีการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาคความยากจนในด้านต่าง ๆ รวม 4 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านหนี้สินภาคประชาชน ปัญหาด้านที่ดินทำกิน ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย ปัญหาด้านการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ

โครงการแก้ไขปัญหาคความยากจนเชิงบูรณาการ และศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหานี้สินภาคประชาชน จะรับตรวจสอบข้อมูลและความคืบหน้าของผู้ลงทะเบียนแก้ไขปัญหานี้สิน รับคำร้องแก้ไขปัญหานี้สิน รับประสานกับอนุกรรมการอื่นๆ ในเรื่องการมีงานทำ การมีที่ดินทำกิน การมีงานทำของนักศึกษา

แนวทางการแก้ไขปัญหาคสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ

7.1.1. ปรัชญาการแก้ไขปัญหาคความยากจน “การแก้ไขปัญหาคความยากจนเป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขได้โดยวิธีเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ขยายโอกาส และเศรษฐกิจพอเพียง”

7.1.2. แนวคิดการแก้ไขปัญหาคความยากจน

7.1.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทภาครัฐ

(1) การจับคู่เอาภาคประชาชน – ภาคเอกชนมาเจอกัน
(2) เป็นผู้อำนวยการความสะดวกทุกอย่างเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทำมาหากินได้ ประชาชนอยากจะทำอะไร จะสามารถทำได้ มีข้อมูลหมายหรือมีข้อกติกอะไรที่เป็นอุปสรรคก็มาแก้ไข

(3) อะไรที่ขาดตกบกพร่อง อะไรที่เป็นค่าใช้จ่ายกลางที่จะก่อให้เกิดการรวมตัวกัน ที่จะสร้างพลังในการแก้ไขปัญหาคด้วยกัน ภาครัฐจะเป็นผู้สนับสนุน

7.1.2.2 แนวคิดการสร้างผู้ประกอบการใหม่

(1) รัฐบาลเน้นให้ประชาชนมีงานทำ สร้างอาชีพให้มีงานทำ มีอาชีพเสริม และมีกำลังแข็งแรง

(2) จะเป็นผู้ประกอบการเพื่อทำงานป้อนให้ธุรกิจตัวเอง และเมื่อธุรกิจตัวเองโตแล้วมีเครือข่าย นั่นคือการสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยภาคเอกชนเอง

7.1.2.3 แนวคิดเรื่องการปฏิรูปการผลิตทางการเกษตร

พิจารณางานเกษตรอะไรที่ทำแล้วไม่เป็นประโยชน์ คือ ทำแล้วขาดทุน ทำลายสิ่งแวดล้อม จะเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทำในสิ่งที่เป็น

7.1.2.4 แนวคิดเรื่องหนี้สิน

ให้มีการเจรจาหนี้สินนอกระบบ แล้วเอาหนี้ก้อนนั้นโอนมาเป็นของสถาบันการเงินของรัฐ แล้วให้ลูกหนี้มาเซ็นค้ำประกันเงิน แล้วก็ให้กู้ แล้วผ่อนระยะยาวเท่าที่อาชีพเขาพึงมีรายได้เพียงพอผ่อน ดอกเบี้ยลดลงในอัตราที่เหมาะสม

7.1.2.5 แนวคิดเรื่องที่ดิน

(1) การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เพื่อให้ประชาชนมีทุนประกอบอาชีพ

(2) ถ้ามีที่ดินครอบครองแล้วไม่ทำกิน ไม่เป็นประโยชน์เป็นที่รกร้างว่างเปล่า จะต้องเสียภาษีในอัตราก้าวหน้า

(3) เรื่องที่อยู่อาศัย

7.2 งานพัฒนาสตรี

อำเภอหางดงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสตรีเป็นอย่างยิ่ง สตรีเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาคนในชุมชนทุกกลุ่ม จึงได้สนับสนุนและร่วมกับสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหางดง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีให้มีความพร้อมสามารถช่วยเหลือตัวเองและครอบครัวได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระตือรือร้น และมีความเชื่อมั่นในตนเอง นำไปสู่การเป็นองค์กรแกนนำในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจการเมือง การปกครอง และการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม โดยมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ดำเนินการ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในตำบล

7.2.1 คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านแหวน

คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลบ้านแหวน ได้จัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัฒนาสตรี พ.ศ. 2538 และ 2539 โดยนายอำเภอหางดงเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง ประกอบด้วยประธาน กรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน และกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้านรวมหมู่บ้านละ 2 คน เป็นกรรมการพัฒนาสตรี จำนวน 24 คน

7.2.2 ผลการดำเนินงาน

7.2.2.1 องค์การพัฒนาศรีอำเภอหางดงได้ร่วมกับหน่วยงานทั้งส่วนราชการและเอกชน ดำเนินงานพัฒนาศรีและร่วมพัฒนาชุมชนในด้านทุกด้าน จนได้รับการคัดเลือกให้เป็น องค์การสตรีดีเด่นระดับจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี 2543 ผลการดำเนินงาน ดังนี้ ประชุม กพสท. เวียนตำบล เดือนละ 1 ครั้ง โดย กสพม. จุดดำเนินการเข้าร่วมประชุม เพื่อปรึกษาหารือแนวทางการดำเนินงานสตรี และรับทราบนโยบายของส่วนราชการที่เข้าร่วมประชุมร่วมประชุมกับ กรรมการพัฒนาศรีระดับอำเภอ สัญจรทุกเดือนๆ ละ 1 ครั้ง เพื่อรับทราบ และร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาศรีของอำเภอหางดง แล้วปรับใช้ในเขตตำบล

7.2.2.2 ร่วมสัมนางค์กรสตรีระดับอำเภอเป็นประจำทุกปี เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้นำสตรี

7.2.2.3 สนับสนุนให้ตัวแทนสตรีลงสมัครและเป็นสมาชิก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 4 คน และได้ร่วมเป็นกรรมการบริหารของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

7.2.2.4 จัดตั้งกองทุนพัฒนาศรีตำบล เพื่อส่งเสริมกิจกรรม การพัฒนาศรีตำบล มีเงินทุนทั้งหมด 65,000 บาท

7.2.2.5 ส่งเสริมกลุ่มอาชีพสตรีทำพวงหรีด ดอกไม้จันทน์ รวมถึง ดอกไม้แห้ง เนื้อแดดเดียว ข้าวแตน หมู่ที่ 1 มีคณะกรรมการ 5 คน สมาชิก 15 คน เงินทุน ของกลุ่ม 3,500 บาท จำหน่ายในหมู่บ้านภายในตำบลและตำบลใกล้เคียงในอำเภอหางดง ทำการผลิตตลอดปี รายได้เฉลี่ยของสมาชิก 3,000 บาทต่อคนต่อปี

7.2.2.6 ส่งเสริมกลุ่มอาชีพทำแหนม กุนเชียง แฉมพู ถั่วเน่า น้ำพริก ลาบ แคบหมู หมู่ที่ 4 มีคณะกรรมการ 9 คน สมาชิก 22 คน เงินทุนของกลุ่ม 83,414 บาท เป็นกลุ่ม ผลิตแหนม และกุนเชียงที่มีคุณภาพจนได้รับเครื่องหมาย ออ. และกุนเชียงได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดอาหารเสริมไอโอดีนจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2544 การผลิตตลอดปี ตลาดจำหน่ายทั้งใน อำเภอและในจังหวัด รายได้เฉลี่ยของสมาชิก 4,000 บาทต่อคนต่อปี

7.2.2.7 ส่งเสริมกลุ่มอาชีพขายข้าวสาร หมู่ที่ 6 คณะกรรมการ 11 คน สมาชิก 56 คน เงินทุนกลุ่ม 35,375 บาท โดยการซื้อข้าวสารมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก และราษฎรในหมู่บ้านรายได้เฉลี่ยของสมาชิก 5,000 บาท/คน/ปี

7.2.2.8 ส่งเสริมกลุ่มอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า หมู่ที่ 9 มีคณะกรรมการ 15 คน สมาชิก 36 คน เงินทุนกลุ่ม 23,000 บาท รับตัดเย็บผ้าตามออเดอร์ของพ่อค้า ในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน รายได้เฉลี่ยของสมาชิก 18,000 บาทต่อคนต่อปี

7.2.2.9 ส่งเสริมกลุ่มอาชีพทำโคมไฟ แหนม หมู่ที่ 11 คณะกรรมการ 9 คน สมาชิก 19 คน เงินทุนกลุ่ม 7,500 บาท จำหน่ายทั้งในหมู่บ้านและตามคำสั่งซื้อใน จังหวัดเชียงใหม่ รายได้เฉลี่ยของสมาชิก 6,000 บาท ต่อ คน ต่อปี

7.2.2.10 เป็นแกนนำในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต จนสามารถจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ได้ครบทุกหมู่บ้าน

7.2.2.11 จัดฝึกอบรมกลุ่มผู้นำสตรีกับการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน พึ่งตนเอง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบ้านแหวน สนับสนุนงบประมาณ 5,000 บาท

7.2.2.12 จัดสัมมนากรรมการพัฒนาสตรีและนำทัศนศึกษาดูงานด้าน กลุ่มอาชีพและกลุ่มออมทรัพย์ จังหวัดชัยนาท จังหวัดพิษณุโลก เป็นเวลา 3 วัน

7.2.2.13 จัดอบรมการทำดอกไม้แห้ง ดอกไม้จันทน์ ดอกไม้สด แก่ผู้สนใจ เป็นเวลา 7 วัน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบ้านแหวนสนับสนุนงบประมาณ 25,000 บาท

7.2.2.14 ฝึกอบรมกลุ่มสตรีแปรรูปทางการเกษตรด้าน อาหาร และขนมแก่ผู้สนใจ เป็นเวลา 30 วัน โดยสนับสนุนงบประมาณ 30,000 บาท

7.2.2.15 ร่วมกับสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหางดง จัดตั้งศูนย์ จำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มสตรี เพื่อเป็นการช่วยเหลือด้านการตลาดแก่สมาชิก

7.2.2.16 เข้ารับการฝึกอบรมผู้นำสตรีกับการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชน

7.2.2.17 เข้าร่วมการสัมมนาบทบาทสตรีกับสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นผู้จัด

7.2.2.18 เข้าร่วมการฝึกอบรมสตรีกับการเลือกตั้งและกฎหมาย ที่ประชาชนควรรู้ ของสำนักงานอัยการจังหวัดเชียงใหม่

7.2.2.19 เข้าร่วมการฝึกอบรมกับสตรีกับการป้องกันและดูแล ผู้ติดเชื้อเอดส์ผู้สูงอายุ ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอหางดง

7.2.2.20 เข้าร่วมการฝึกอบรมสตรีกับวัฒนธรรมประเพณีไทยร่วมกับ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอหางดง

7.2.2.21 ให้ความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ในการพัฒนาชุมชน ในตำบล เช่น การสนับสนุนอาหารกลางวันแก่เด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเด็กอนุบาลในโรงเรียนประถม การสนับสนุนกิจกรรมกีฬาเยาวชนของตำบล

7.2.2.22 ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ออกตรวจเยี่ยม ผู้สูงอายุและกลุ่มผู้ติดเชื้อในตำบลต่างๆ

จากการดำเนินงานพัฒนาสตรีของอำเภอหางดง ทำให้สตรี มีความมั่นใจในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนทุกด้าน ซึ่งบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งและพัฒนา องค์การสตรีอยู่ใน ระดับหนึ่ง เห็นได้จากผลงานและกิจกรรมจำนวนมากที่เกิดขึ้น ตลอดจนรางวัล และเกียรติบัตรที่ได้รับ ซึ่งเป็นกำลังใจและสร้างความมั่นใจในการพัฒนาสตรียิ่งขึ้น ของอำเภอหางดง

7.3 จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม

เพื่อเป็นการดำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของหมู่บ้านเอาไว้ และเป็นการ ถ่ายทอดไปสู่เด็กและเยาวชน ที่สำคัญคือใช้ประเพณีวัฒนธรรมเป็นกล่อมรวมจิตใจของ คนในชุมชนให้มีความเข้มแข็งและกลมเกลียวสามัคคี กิจกรรมที่ดำเนินการของกลุ่ม คือ พิธีพื้ และรักษาประเพณีสำคัญทุกประเพณีในหมู่บ้าน กิจกรรมที่ดำเนินการจัดทุกปี คือ ประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ ในเริ่มแรกจัดภายในหมู่บ้าน ปัจจุบันทุกหมู่บ้านในตำบลเข้าร่วมกิจกรรม ทุกปี ซึ่งมีกิจกรรมในประเพณีนี้ได้แก่

7.3.1 การประกวดขบวนแห่และไม้ค้ำโพธิ์

7.3.2 การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน

7.3.3 การเล่นสะบ้า

7.3.4 การจัดงานขันโตก

7.3.5 การแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยกลุ่มเยาวชนสืบสานวัฒนธรรม
ท้องถิ่นตำบลบ้านแหวน

7.3.6 การแสดงละครสะท้อนปัญหาสังคม โดยกลุ่มเด็กแสดงละคร

7.4 การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เป็นการรวมกลุ่มของคนในหมู่บ้านเพื่อแก้ไขปัญหาการไม่มีเงินทุนในการ ประกอบอาชีพของหมู่บ้าน และเพื่อจัดตั้งกองทุนสวัสดิการของหมู่บ้าน ใช้สถานที่ศาลาวัดชัยวุฒิ เป็นที่ทำการกลุ่มทุกวัน ที่ 5 ของเดือน คณะกรรมการบริหารกลุ่ม จะเปิดทำการรับฝากและกู้ยืมเงิน ตั้งแต่เวลา 09.00-15.00 น. ในขณะเดียวกันสิ่งที่พิเศษในการช่วยเหลือกันของสมาชิกจะมีการ จัดเลี้ยงอาหารกลางวันแก่กรรมการ และสมาชิกที่นำเงินมาฝาก ซึ่งมีสมาชิกของกลุ่มอาสา เป็นเจ้าภาพผลัดเปลี่ยนกันทุกเดือน มีเงินกองทุนสวัสดิการหมู่บ้าน ดังนี้

7.4.1 กองทุนช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ จำนวน 800 บาท

7.4.2 กองทุนการศึกษา จำนวน 2,340 บาท

7.4.3 กองทุนพัฒนาชุมชน จำนวน 1,982 บาท

7.4.4 กองทุนผู้สูงอายุ จำนวน 750 บาท

การดำเนินงานของกลุ่ม สามารถแก้ไขปัญหาด้านเงินทุนของหมู่บ้านได้ สิ่งที่หมู่บ้านได้รับนอกจากเงินทุน คือ ความเอื้ออาทร การช่วยเหลือ ซึ่งคนและกัน รวมไปถึง ผู้มีปัญหาสุขภาพบ้าง กลุ่มได้ให้ความช่วยเหลือในด้านการบำบัดรักษา ทำให้ผู้ที่บำบัดแล้ว เกิดความตะอายเป็นการกลับไปเสียใหม่

7.5 การรณรงค์ประชาสัมพันธ์

มีการประชาสัมพันธ์ถึงพิษภัยของยาบ้าด้วยเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกวัน จัดเดินรณรงค์ ในงานและกิจกรรมหมู่บ้านทุกครั้ง และจัดบอร์ดข้อมูลประชาสัมพันธ์ของหมู่บ้าน

การดำเนินงานด้านป้องกันยาเสพติดของหมู่บ้าน เน้นการให้ความเข้าใจ และช่วยเหลือหากมีผู้ถูกจับกุม ผู้ใหญ่บ้านจะไม่ให้ความช่วยเหลือในการค้ำประกัน ผลการดำเนินงาน ทำให้ไม่มีผู้ผลิตและผู้จำหน่ายในหมู่บ้าน

สภาพเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของอำเภอหางดง ประกอบไปด้วย สภาพเศรษฐกิจทางการเกษตร การอุตสาหกรรม การพาณิชย์ การเมืองและการบริการ

1. สภาพเศรษฐกิจทางการเกษตรกรรม

เนื่องจากพื้นที่ของ อำเภอหางดงเป็นที่ราบกลุ่มซึ่งเหมาะแก่การประกอบอาชีพ เพาะปลูก ทำให้ประชากร อำเภอหางดง มีอาชีพหลักคือ การทำการเกษตร ได้แก่ ทำนา ทำสวน เป็นหลัก ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญคือ ข้าว ลำไย ถั่วเหลือง อาชีพรองได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร คือ การผลิตแหนม กุนเชียง แคบหมู และงานหัตถกรรม คือ การผลิตโคมไฟ งานแอนดิก รายได้เฉลี่ยของประชากรในตำบล 19,650 บาท ต่อคนต่อปี ซึ่งถือเป็นรายได้ที่ยังไม่ดีพอสำหรับเกษตรกร เนื่องจากกลไกการตลาด บางปีก็มีผลผลิตมาก ทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเกษตรกรรม ผู้บริโภคตื่นกลัว เนื่องจากเกษตรกรใช้สารเคมีในการเกษตรกรรมมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น เป็นต้น

2. สภาพเศรษฐกิจทางอุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนอำเภอหางดงซึ่งเป็น โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก มีโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ บริษัทอาหารภาคเหนือ จำกัด ที่ตั้ง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองตอง และบริษัทสันติภาพ

เทรคดิ่ง จำกัด ที่ตั้ง หมู่ 9 ตำบลหนองควาย โรงงานอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การแกะสลัก
จากไม้แอนดิก โรงงานอิฐบล็อก โรงสีข้าว เป็นต้น

